

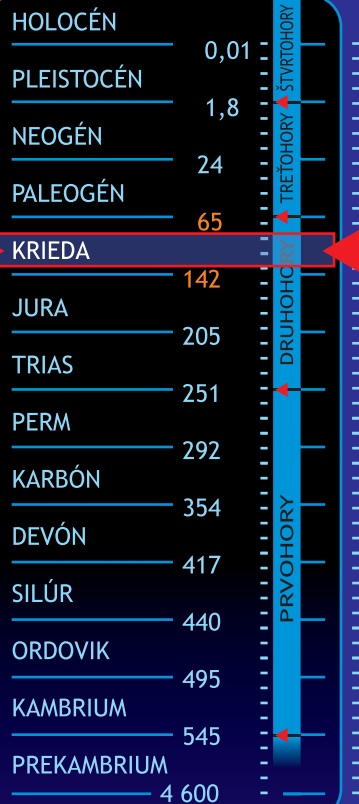
10. POZOR NA DINOSAURY!

znamenie:

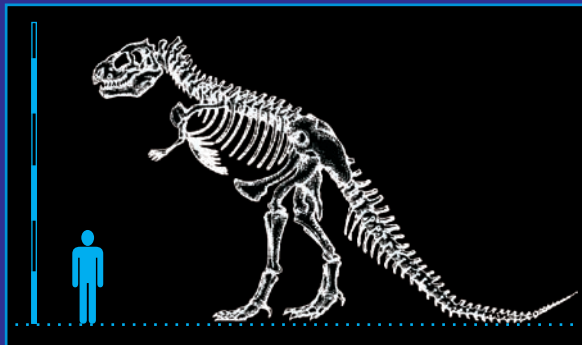

- rozsiahla morská záplava;
prvé krytosemenné rastliny a ich búrlivý rozvoj; vymieranie primitívnych rýb, ústup amonitov a plazov; medzi dinosaurami sa objavujú gigantické dravce a opancierované typy; počiatky vývoja cicavcov s placentou; celosvetové vymieranie živočíšstva koncom kriedy → miznú dinosauri, amonity;

obdobie: (milióny rokov)

Tyranosaurus a človek

Prachovské skaly

Pieskovce, ktoré tvoria dnešné Prachovské skaly, ležali pred 90 miliónmi rokov na dne mora.

Tarbosaurus, lebka

trvanie: 77 mil. rokov

KRIEDA

Posledné obdobie druhohornej éry je pomenované podľa bielej písacej kriedy, ktorá v tomto období vznikla. Je to presne tá krieda, ktorou píšete na tabuľu, ale možno nevíete, že sa vytvorila nahromadením veľkého množstva úlomkov zo schránok morských mikroorganizmov. Počas kriedového obdobia stúpila hladina svetového oceánu o 250 m (!), a preto niet divu, že sa pod vodou ocitla stredná a západná Európa, severná Afrika, veľká časť Arabského polostrova, Indie, Japonska a Severnej Ameriky, časť juhoamerického kontinentu a Austrálie. Obyvateľom kriedového mora sa však v jeho teplých vodách darilo: od tých najmenších prvokov, cez mäkkýše, ryby, morské korytnačky, krokodíly, rybožasťery. Na pevnine sa objavili prvé kvitnúce rastliny, vo vzduchu poletovali vtákožasťery a dokonca aj prvé pravé vtáky. No ani dinosaury sa nedali zahanbiť. Práve v tej dobe žili, a sužovali svet, najväčšie a najobávanejšie dravce tyranosaurus (v Severnej Amerike) a ich ázijskí príbuzní – tarbosaurus.

Paleontológovia však objavili aj skamenené kostry podivuhodných tvorov. Mali natolko zvláštny vzhľad, že vedci sa bránili uveriť, že skutočne existovali. Najviac nálezov pochádzalo zo severoamerického kontinentu, ale podobné kostry vykopali aj v Ázii. Tieto dinosaury mali abnormálne veľké a navyše opancierované hlavy, ktoré často tvorili jednu tretinu ich tela. Nad očami im vyrastali dlhé, silné rohy a kratší roh mali na ňufáku. Väčšinou boli zavalité, chodili na štyroch stĺpovitých nohách a celkovým vzhľadom tela pripomínali dnešné nosorožce. Tlamu tvoril mohutný ostrý zobák, ktorý prechádzal do masívnej čeluste, plnej ostrých zubov. Boli to neškodné bytľozravce a ich „brnenie“ istotne malo vo svete krvilačných dravcov svoje opodstatnenie. Zanedbateľnú menšinu vo svete kriedových plazov tvorili cicavce. Práve ony však vyšli víťazne z veľkých zmien, ktoré svet ešte len čakal pred koncom druhohornej éry.

Tyranosaurus.

Na záver druhohornej éry sa na Zemi objavili rohaté dinosaury.

Ázijské chasmosaury.